

**SVET
EVROPSKE UNIJE**

**Bruselj, 25. junij 2012 (25.06)
(OR. en)**

11855/12

**COHOM 163
PESC 822
COSDP 546
FREMP 100
INF 110
JAI 476
RELEX 603**

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj: generalni sekretariat

Datum: 25. junij 2012

Št. predh. dok.: 11417/12

Zadeva: Človekove pravice in demokracija: strateški okvir EU in akcijski načrt EU

V prilogi vam pošiljamo sveženj, ki ga sestavljajo sklepi Sveta o človekovih pravicah in demokraciji (PRILOGA I), strateški okvir EU za človekove pravice in demokracijo (PRILOGA II) ter akcijski načrt EU za človekove pravice in demokracijo (PRILOGA III); Svet je ta sveženj sprejel 25. junija 2012.

Sklepi Sveta o človekovih pravicah in demokraciji

1. Svet ob poudarjanju zavezanosti EU spodbujanju človekovih pravic in demokracije po vsem svetu sprejema strateški okvir EU za človekove pravice in demokracijo, da bi zagotovil smernice za delovanje EU v prihodnjih letih. Hkrati sprejema akcijski načrt za človekove pravice in demokracijo, s katerim se bo izvajal strateški okvir.
2. Svet poudarja pomen posebnega predstavnika EU (PPEU) za človekove pravice za krepitev učinkovitosti in prepoznavnosti politike EU na področju človekovih pravic ter z veseljem pričakuje čim prejšnje imenovanje tega predstavnika.
3. Svet je zavezan delovanju v tesnem sodelovanju z Evropskim parlamentom in Evropsko komisijo ter v duhu resničnega partnerstva s civilno družbo.
4. EU je zavezana sodelovanju s partnerji, večstranskimi forumi in mednarodnimi organizacijami na področju človekovih pravic in demokracije.

Strateški okvir EU za človekove pravice in demokracijo

Človekove pravice v vseh politikah EU

Evropska unija je utemeljena na skupni odločenosti za spodbujanje miru in stabilnosti ter za izgradnjo sveta, ki bi temeljil na spoštovanju človekovih pravic, demokracije in načela pravne države. Na teh načelih temeljijo vsi vidiki notranjih in zunanjih politik Evropske unije.

Človekove pravice so splošno veljavne pravne norme. Prizadevanje za demokracijo je splošno razširjeno. Ženske in moški po vsem svetu si želijo živeti v svobodi, dostojanstvu in varnosti, v odprtih in demokratičnih družbah, ki temeljijo na človekovih pravicah in načelu pravne države. Trajen mir, razvoj in blaginja so mogoči le, če temeljijo na spoštovanju človekovih pravic, demokracije in načela pravne države.

Kljub vsemu pa spoštovanje človekovih pravic in demokracije ni samoumevno. Njihova splošna narava se postavlja pod vprašaj zaradi kulturnih razlik. Sodobne informacijske in komunikacijske tehnologije sicer pospešujejo prosto izmenjavo podatkov med posamezniki, vendar so tudi znatno okrepile uporabo prisilnih ukrepov v avtoritarnih državah.

EU se zaveda teh izzivov in je odločena okrepiti svoja prizadevanja, da bi zagotovila uresničevanje človekovih pravic vseh ljudi. Še naprej bo z vsemi svojimi močmi podpirala zagovornike svobode, demokracije in človekovih pravic po vsem svetu.

Spodbujanje univerzalnosti človekovih pravic

EU ponovno poudarja svojo zavezanost spodbujanju in varstvu vseh človekovih pravic, bodisi državljskih in političnih bodisi ekonomskih, socialnih in kulturnih. Vse države poziva, naj uveljavijo določbe Splošne deklaracije o človekovih pravicah ter ratificirajo in uveljavijo ključne mednarodne pogodbe o človekovih pravicah, vključno s konvencijami o temeljnih pravicah delavcev, in regionalne instrumente o človekovih pravicah. EU bo odločno nasprotovala vsakršnim poskusom ogrožanja spoštovanja univerzalnosti človekovih pravic.

Skupno sporočilo Evropske komisije ter visoke predstavnice EU za zunanje zadeve in varnostno politiko z naslovom "*Človekove pravice in demokracija v središču zunanjega delovanja EU – za učinkovitejši pristop*", ki ocenjuje učinke dosedanjih politik in predlaga področja za nadaljnje ukrepanje, je dobrodošel prispevek k razvoju strategije EU na področju človekovih pravic za spodbujanje teh ciljev okviru zunanjega delovanja EU.

Prizadevanje za doseg usklajenih ciljev

V členu 21 Pogodbe o Evropski uniji je ponovno poudarjena odločenost EU za spodbujanje človekovih pravic in demokracije v okviru vseh njenih zunanjih dejavnosti. Začetek veljavnosti Listine EU o temeljnih pravicah in možnost, da EU s pristopom k Evropski konvenciji o človekovih pravicah sprejme pristojnost Evropskega sodišča za človekove pravice, poudarjata zavezanost EU človekovim pravicam na vseh področjih. EU in njene države članice so na svojem ozemlju zavezane biti vzor drugim, kar zadeva zagotavljanje spoštovanja človekovih pravic. Zunaj meja EU je spodbujanje in odločno zagovarjanje človekovih pravic in demokracije skupna odgovornost EU in njenih držav članic.

EU si prizadeva preprečevati kršitve človekovih pravic po vsem svetu, če do kršitev pride, pa zagotoviti, da imajo žrtve dostop do sodnega varstva, da se jim popravijo krivice in da se odgovornim sodi. EU bo v ta namen okrepila svoja prizadevanja za spodbujanje človekovih pravic, demokracije in načela pravne države v vseh vidikih svojega zunanje delovanja. Okrepila bo svoje zmogljivosti ter sisteme zgodnjega opozarjanja in preprečevanja kriz, ki bi lahko privedle do kršitev človekovih pravic. Da bi se prilagodila spreminjajočim se okoliščinam, bo poglobila sodelovanje s partnerskimi državami, mednarodnimi organizacijami in civilno družbo ter vzpostavila nova partnerstva. EU bo okrepila svoje sodelovanje s partnerji po vsem svetu v podporo demokraciji, zlasti razvoju pravih in verodostojnih volilnih procesov ter reprezentativnih in preglednih demokratičnih institucij v korist državljanov.

Človekove pravice v vseh zunanjih politikah EU

EU bo brez izjeme spodbujala človekove pravice na vseh področjih svojega zunanje delovanja. Spodbujanje človekovih pravic bo vključila zlasti v politike na področju trgovine, naložb, tehnologije in telekomunikacij, interneta, energije, okolja, družbene odgovornosti podjetij ter razvoja, pa tudi v skupno varnostno in obrambno politiko, zunanje vidike politike zaposlovanja in socialne politike ter območje svobode, varnosti in pravice, vključno s politiko boja proti terorizmu. EU bo na področju razvojnega sodelovanja s pristopom, ki temelji na človekovih pravicah, zagotovila okrepitev svojih prizadevanj za pomoč partnerskim državam pri izvajanju njihovih mednarodnih obveznosti na področju človekovih pravic.

Izvajanje prednostnih nalog EU na področju človekovih pravic

EU bo še naprej spodbujala svobodo izražanja, mnenja, zbiranja in združevanja tako na spletu kot zunaj njega; brez teh pravic ni demokracije. Spodbujala bo svobodo veroizpovedi in prepričanja ter preprečevanje vseh oblik diskriminacije, in sicer z bojem proti diskriminaciji na podlagi rase, etnične pripadnosti, starosti, spola ali spolne usmerjenosti ter zagovarjanjem pravic otrok, pripadnikov manjšin, avtohtonih ljudstev, beguncev, migrantov in invalidov. EU se bo še naprej borila za pravice in močnejšo vlogo žensk na vseh področjih z bojem proti diskriminatorni zakonodaji, nasilju na podlagi spola in marginalizaciji. Okrepila bo prizadevanja za spodbujanje ekonomskih, socialnih in kulturnih pravic, pa tudi prizadevanja za zagotavljanje splošnega in nediskriminatornega dostopa do osnovnih storitev, zlasti za revne in ranljive skupine. Spodbujala bo vodilna načela ZN o podjetništvu in človekovih pravicah ter prispevala k njihovi uveljavitvi.

Smrtna kazen in mučenje pomenita resni kršitvi človekovih pravic in človekovega dostojanstva. EU bo nadaljevala svoj dolgoleten boj proti smrtni kazni, pri čemer jo opogumlja vse večja naklonjenost odpravi smrtni kazni po vsem svetu. Še naprej se bo odločno borila proti mučenju ter krutemu, nečloveškemu in ponižujočemu ravnanju.

Pošteno in nepristransko delovanje sodstva je ključnega pomena za zagotavljanje človekovih pravic. EU bo okrepila prizadevanja za spodbujanje pravice do poštenega sojenja in enakosti pred zakonom. Še naprej bo spodbujala spoštovanje mednarodnega humanitarnega prava; odločno se bo borila proti nekaznovanju za huda kazniva dejanja, ki vzbujajo skrb mednarodne skupnosti, vključno s spolnim nasiljem, zagrešenim v zvezi z oboroženimi spopadi, med drugim prek podpore Mednarodnemu kazenskemu sodišču.

Pogumni posamezniki, ki se po vsem svetu borijo za človekove pravice, so pogosto tarča zatiranja in nasilja; EU bo okrepila politično in finančno pomoč zagovornikom človekovih pravic ter svoja prizadevanja za odpravo vseh oblik povračilnih ukrepov. Dejavna in neodvisna civilna družba je ključnega pomena za delovanje demokracije in uveljavljanje človekovih pravic; učinkovito sodelovanje s civilno družbo je osnova za uspešno politiko na področju človekovih pravic. EU daje velik pomen redni izmenjavi stališč s civilno družbo tako v okviru EU kot zunaj nje in je zelo zaskrbljena zaradi teženj v nekaterih državah, da bi omejili neodvisnost civilne družbe. Kot vodilna donatorka civilni družbi bo prek evropskega instrumenta za demokracijo in človekove pravice še naprej podpirala zagovornike človekovih pravic ter povečala prilagodljivost in dostopnost postopkov financiranja.

Sodelovanje z dvostranskimi partnerji

EU bo v odnosih z vsemi tretjimi državami, vključno s svojimi strateškimi partnericami, človekovim pravicam namenila osrednjo pozornost. Politika EU na področju človekovih pravic bo trdno temeljila na splošno veljavnih pravilih, obenem pa bo skrbno prilagojena okoliščinam vsake posamezne države, med drugim z oblikovanjem strategij za človekove pravice za posamezne države. EU si bo nenehno prizadevala konstruktivno sodelovati s tretjimi državami; v skladu s tem bo še naprej krepila dialoge o človekovih pravicah in posvetovanja s partnerskimi državami ter skušala zagotoviti, da bi ti dialogi privedli do rezultatov. EU bo odločno izpostavljala vprašanja človekovih pravic v vseh ustreznih oblikah dvostranskega političnega dialoga, tudi na najvišji ravni. Poleg tega bo s partnerskimi državami sodelovala pri opredelitvi področij, na katerih bi lahko geografske instrumente financiranja EU uporabili v podporo projektom, ki spodbujajo človekove pravice, vključno s podporo izobraževanju in usposabljanju o človekovih pravicah. Če pa se bo soočila s kršitvami človekovih pravic, bo EU uporabila celoten obseg sredstev, ki jih ima na voljo, vključno s sankcijami ali obsodbami. Okrepila bo prizadevanja za čim širšo vključitev klavzule o človekovih pravicah v okvirne politične sporazume s tretjimi državami. V državah evropske sosedske politike se je odločno zavezala, da bo podpirala celovit načrt lokalno vodenih političnih reform, v okviru katerega imajo osrednjo vlogo demokracija in človekove pravice, tudi prek politike "več za več". Človekove pravice bodo imele še naprej ključno vlogo na področju politike širitve EU.

Sodelovanje v večstranskih institucijah

EU ostaja zavezana trdnemu večstranskemu sistemu človekovih pravic, v okviru katerega je mogoče nepristransko nadzorovati izvajanje standardov človekovih pravic in vse države pozivati k odgovornosti za njihova dejanja. EU se bo odločno uprla vsakršnim poskusom postavljanja pod vprašaj splošne veljavnosti človekovih pravic ter bo v okviru Generalne skupščine Združenih narodov, Sveta za človekove pravice in Mednarodne organizacije dela še naprej odločno obsojala kršitve človekovih pravic. Ključnega pomena sta neodvisnost in učinkovitost Urada visokega komisarja ZN za človekove pravice ter organov za spremljanje izvajanja sporazumov in posebnih postopkov ZN. EU poudarja vodilno vlogo Sveta za človekove pravice pri obravnavi nujnih primerov kršitev človekovih pravic in bo dejavno prispevala k učinkovitemu delovanju Sveta; v ta namen je pripravljena sodelovati z državami iz vseh regij. EU vse članice Sveta za človekove pravice poziva, naj vzdržujejo najvišje standarde na področju človekovih pravic in izpolnjujejo zaveze, ki so jih dale pred izvolitvijo. EU in njene države članice pozdravljajo uvedbo mehanizma splošnega rednega pregleda in se zavezujejo, da bodo priporočila iz splošnih rednih pregledov, ki so bila sprejeta, ter priporočila organov za spremljanje izvajanja sporazumov in posebnih postopkov ZN izpostavljale v dvostranskih odnosih z vsemi tretjimi državami; države članice so prav tako odločene zagotoviti izvajanje tovrstnih priporočil na svojem ozemlju. EU bo v naslednjih krogih splošnih rednih pregledov posvetila posebno pozornost stopnji izvajanja zavez iz splošnih rednih pregledov v tretjih državah, ki so jih slednje sprejele, in si bo prizadevala zagotavljati podporo njihovega izvajanja.

EU bo še naprej sodelovala pri izjemno pomembnih dejavnostih na področju človekovih pravic v okviru Sveta Evrope in OVSE. Sodelovala bo z regionalnimi in drugimi organizacijami, kot so Afriška unija, ASEAN, SAARC, Organizacija ameriških držav, Arabska liga, Organizacija islamskega sodelovanja in Forum pacifiških otokov, da bi spodbujala krepitev regionalnih mehanizmov človekovih pravic.

Sodelovanje v okviru EU

Demokratski mandat Evropskega parlamenta slednjemu omogoča obsežna pooblastila ter strokovno znanje in izkušnje na področju človekovih pravic. Parlament že ima vodilno vlogo pri spodbujanju človekovih pravic, zlasti prek svojih resolucij. Ob upoštevanju njihovih posameznih institucionalnih vlog je pomembno, da se Evropski parlament, Svet, države članice, Evropska komisija in ESZD zavežejo k vse tesnejšemu sodelovanju, da bi dosegli skupni cilj večjega spoštovanja človekovih pravic.

AKCIJSKI NAČRT EU ZA ČLOVEKOVE PRAVICE IN DEMOKRACIJO

Namen tega akcijskega načrta je zagotoviti dovolj prilagodljivo izvajanje strateškega okvira EU za človekove pravice in demokracijo, da bi se lahko odzvali na nove izzive, ko se ti pojavijo. Akcijski načrt temelji na obstoječem sklopu politik EU o človekovih pravicah in demokraciji v zunanjem delovanju¹, zlasti smernicah, orodjih in drugih dogovorjenih stališčih EU ter različnih finančnih instrumentih, zlasti evropskem instrumentu za demokracijo in človekove pravice.

Za izvajanje navedenih ukrepov so odgovorni visoka predstavnica, ki ji pomaga ESZD, Komisija, Svet in države članice, in sicer na njihovih področjih pristojnosti, kot so opredeljena v Pogodbi o Evropski uniji². K izvajanju akcijskega načrta v skladu s svojim mandatom prispeva tudi posebni predstavnik EU za človekove pravice. Akcijski načrt zajema obdobje do 31. decembra 2014.

¹ Brez poseganja v ureditve za države kandidatke in morebitne kandidatke za članstvo v okviru politike širitve EU.

² Odločitve o posebnih ukrepih za izvajanje tega akcijskega načrta bodo sprejete v skladu s Pogodbama. Akcijski načrt ne vpliva na delitev pristojnosti med EU in njenimi državami članicami ter se bo razlagal v skladu z izjavo št. 13, priloženo Pogodbama.

Rezultat	Ukrep	Časovni okvir	Odgovornost
I. Človekove pravice in demokracija v vseh politikah EU			
1. Vključitev vidikov človekovih pravic v vse ocene učinka	Vidike človekovih pravic je treba vključiti v oceno učinka, ko se slednja izvaja za zakonodajne in nezakonodajne predloge, izvedbene ukrepe in trgovinske sporazume s pomembnimi gospodarskimi, socialnimi in okoljskimi učinki, ali pri opredeljevanju prihodnjih politik.	stalni ukrep	Komisija
2. Resnično partnerstvo s civilno družbo, tudi na lokalni ravni	(a) Vodje delegacij EU, vodje misij držav članic EU, vodje civilnih misij in povejniki operacij bodo tesno sodelovali z nevladnimi organizacijami za človekove pravice, dejavnimi v državah, kamor so napoteni.	stalni ukrep	ESZD Komisija države članice
	(b) Zagotoviti je treba učinkovito podporo organizacijam civilne družbe, tudi v okviru mehanizma za spodbujanje razvoja civilne družbe, EIDHR ter drugih ustreznih programov in instrumentov.	stalni ukrep	Komisija
	(c) Okrepiti je treba posvetovanja s civilno družbo, zlasti o političnih pobudah in dialogih o človekovih pravicah, ter v tesnem partnerstvu s civilno družbo sodelovati na letnem forumu EU-NVO.	stalni ukrep	ESZD Komisija
3. Redno ocenjevanje izvajanja	V letnem poročilu o človekovih pravicah in demokraciji po svetu je treba prikazati uspešnost EU pri doseganju ciljev strategije za človekove pravice.	na letni ravni	ESZD

II. Spodbujanje univerzalnosti človekovih pravic			
4. Vsesplošno spoštovanje	(a) Okrepiti je treba spodbujanje ratifikacije in učinkovitega izvajanja ključnih mednarodnih pogodb s področja človekovih pravic, vključno z regionalnimi instrumenti o človekovih pravicah.	stalni ukrep	ESZD Komisija države članice
	(b) Tretje države je treba spodbujati k celovitemu sodelovanju s posebnimi poročevalci ZN in neodvisnimi strokovnjaki s področja človekovih pravic, tudi z izdajanjem stalnih vabil in sprejemanjem takšnih strokovnjakov.	stalni ukrep	ESZD Komisija države članice
5. Kultura človekovih pravic in demokracije v zunanjem delovanju EU	(a) Zagotavljati je treba usposabljanje na področju človekovih pravic in demokracije, in sicer za vse člane osebja v ESZD, Komisiji, delegacijah EU ter v okviru misij in operacij SVOP.	stalni ukrep	ESZD Komisija
	(b) Dokončno je treba vzpostaviti mrežo kontaktnih točk za področje človekovih pravic in demokracije v delegacijah EU ter v okviru misij in operacij SVOP.	konec leta 2013	ESZD Komisija
	(c) Razširiti je treba prakso obravnavanja vprašanj človekovih pravic v okviru delovnih skupin za človekove pravice, ki jih na lokalni ravni vzpostavijo delegacije EU in veleposlaništva držav članic.	stalni ukrep	ESZD države članice

III. Prizadevanje za dosego usklajenih političnih ciljev			
6. Učinkovita podpora demokraciji	(a) Sprejeti je treba poročila in akcijske načrte v zvezi z demokracijo za prvo generacijo pilotnih držav, opredeljenih v sklepih Sveta iz decembra 2010.	konec leta 2012	ESZD delegacije EU
	(b) Na podlagi izkušenj prve generacije je treba opredeliti drugo generacijo pilotnih držav ter pri tem ohraniti geografsko ravnovesje med različnimi regijami.	na začetku leta 2013	Svet ESZD Komisija
	(c) Na podlagi izida ukrepov v pilotnih državah je treba razvijati skupne celostne načrte in programe EU za podporo demokraciji v tretjih državah, kjer EU dejavno sodeluje pri takšni podpori.	na začetku leta 2014	ESZD Komisija
	(d) Sistematično je treba spremljati uporabo misij EU za opazovanje volitev in njihovih poročil v podporo celotnemu volilnemu ciklu ter zagotoviti učinkovito izvajanje njihovih priporočil in poročil drugih organov za opazovanje volitev (npr. OVSE/ODIHR).	konec leta 2012	Svet ESZD Komisija države članice

7. Stalna zmogljivost za človekove pravice in demokracijo v okviru Sveta EU	(a) Vzpostaviti je treba delovno skupino za človekove pravice v okviru Sveta v Bruslju.	konec leta 2012	Svet ESZD
	(b) Še naprej je treba razvijati ureditve za porazdelitev bremena, da bi čim bolje izkoristili zmogljivosti ter strokovno znanje in izkušnje držav članic pri uresničevanju politike EU na področju človekovih pravic.	na začetku leta 2013	države članice
8. Doseganje večje skladnosti politik	(a) Okrepiti je treba sodelovanje med delovnimi skupinama Sveta za temeljne pravice (FREMP) in za človekove pravice (COHOM) za obravnavo vprašanj doslednosti in usklajenosti med zunanjo in notranjo politiko EU na področju človekovih pravic.	stalni ukrep	Svet
	(b) Organizirati je treba redne izmenjave mnenj med državami članicami o najboljši praksi pri izvajanju pogodb o človekovih pravicah.	na letni ravni	ESZD države članice
	(c) Zagotoviti je treba, da politični dokumenti EU vsebujejo ustrezna sklicevanja na ustrezne instrumente ZN in Sveta Evrope o človekovih pravicah ter na Listino EU o temeljnih pravicah.	stalni ukrep	ESZD Komisija

9. Spoštovanje ekonomskih, socialnih in kulturnih pravic	(a) Prispevati je treba k oblikovanju programa za ekonomske, socialne in kulturne pravice s posebnim poudarkom na Svetu za človekove pravice in v tesnem sodelovanju s posebnimi poročevalci ZN na področju pravic v njihovi pristojnosti.	sredi leta 2013	države članice, ESZD, Komisija
	(b) V dialogih s tretjimi državami je treba obravnavati posebna vprašanja v zvezi z ekonomskimi, socialnimi in kulturnimi pravicami.	stalni ukrep	ESZD Komisija
IV. Človekove pravice v vseh zunanjih politikah EU			
10. Ukrepi v smeri pristopa, utemeljenega na pravicah, k razvojnemu sodelovanju	(a) Razviti je treba orodja za ukrepanje v smeri pristopa, utemeljenega na pravicah, k razvojnemu sodelovanju, da bi načela človekovih pravic vključili v operativne dejavnosti EU za razvoj, kar bi vključevalo teoretične in praktične ureditve za usklajevanje človekovih pravic in dejavnosti razvojnega sodelovanja.	2013	Komisija ESZD države članice
	(b) Kot splošni element pri oblikovanju pogojev za pomoč EU državam, zlasti kar zadeva proračunsko podporo, je treba vključiti oceno človekovih pravic.	2013	Komisija ESZD
	(c) Vprašanja človekovih pravic je treba vključiti v podporo EU za program za globalni razvoj in druga vprašanja na svetovni ravni, zlasti proces po razvojnih ciljih tisočletja.	stalni ukrep	Komisija ESZD države članice

11. Trgovinsko poslovanje, ki prispeva k zagotavljanju človekovih pravic	(a) Razviti je treba metodologijo, ki prispeva k upoštevanju stanja človekovih pravic v tretjih državah v povezavi z začetkom ali sklenitvijo trgovinskih sporazumov in/ali sporazumov o naložbah.	2014	ESZD Komisija Svet
	(b) Okrepiti je treba dialoge o človekovih pravicah (ali politične dialoge) s partnerji v okviru sporazumov o prosti trgovini, in sicer za spodbujanje varstva in uveljavljanja človekovih pravic (vključno z osnovnimi delovnimi standardi), ter uporabljati okrepljeni mehanizem spremljanja GSP+.	stalni ukrep	ESZD Komisija (za upravičence do GSP+)
	(c) Zagotoviti je treba, da se v naložbeni politiki EU upoštevajo načela in cilji zunanjega delovanja Unije, vključno s tistimi o človekovih pravicah.	2013	ESZD Komisija Svet
	(d) Pregledati je treba Uredbo št. 1236/2005 o trgovini z določenim blagom, ki bi se lahko uporabilo za izvršitev smrtne kazni ali mučenje, da se zagotovi njeno boljše izvajanje.	2013	Komisija Svet
	(e) Zagotoviti je treba, da se pri sedanjem pregledu Skupnega stališča Sveta 2008/944/SZVP o izvozu orožja upoštevajo človekove pravice in mednarodno humanitarno pravo.	2013	ESZD države članice
	(f) Prizadevati si je treba, da se v mednarodni sporazum o trgovini z orožjem vključijo jasna merila o človekovih pravicah.	stalni ukrep	države članice ESZD Komisija

12. Upoštevanje človekovih pravic pri dejavnostih preprečevanja konfliktov in kriznega upravljanja	(a) Kršitve človekovih pravic je treba uvrstiti med kazalnike zgodnjega opozarjanja pri razvoju sistema EU za zgodnje opozarjanje.	stalni ukrep	ESZD
	(b) V mandate misij in operacij EU ter njihova merila, načrtovanje in ocene je treba sistematično vključiti človekove pravice, zaščito otrok, enakost spolov in po potrebi mednarodno humanitarno pravo.	konec leta 2014	Svet
	(c) V praksi je treba uresničevati celovit pristop EU za izvajanje resolucij VS ZN št. 1325 in št. 1820 o ženskah, miru in varnosti, zlasti za zagotavljanje enakovredne vključenosti žensk v vsa prizadevanja za ohranjanje miru in varnosti, vključno z obnovo po konfliktu.	2013	ESZD posebni predstavniki EU misije SVOP Komisija
	(d) Oblikovati je treba mehanizem za odgovornost v primeru morebitnih kršitev kodeksa ravnanja s strani osebja, vključenega v operacijo ali misijo.	sredi leta 2013	ESZD Svet Komisija

13. Vključitev človekovih pravic v dejavnosti za boj proti terorizmu	(a) Razvijati je treba operativne smernice za zagotavljanje, da se človekove pravice in po potrebi mednarodno humanitarno pravo upoštevajo pri načrtovanju in izvajanju projektov s tretjimi državami za pomoč pri boju proti terorizmu, zlasti kar zadeva spoštovanje zahtev o ustreznem postopku (domneva o nedolžnosti, pošteno sojenje, pravica do obrambe).	2014	ESZD Evropski koordinator za boj proti terorizmu Komisija države članice
	(b) Zagotoviti je treba, da se na vprašanja človekovih pravic opozarja v vseh oblikah dialogov o boju proti terorizmu s tretjimi državami.	stalni ukrep	ESZD Evropski koordinator za boj proti terorizmu Komisija
14. Zagotavljanje, da zunanja razsežnost dela na področju svobode, varnosti in pravice temelji na človekovih pravicah	(a) Razviti je treba seznam prednostnih držav in regij za prihodnja partnerstva na področju boja proti trgovini z ljudmi.	2012	Komisija koordinator za boj proti trgovini z ljudmi ESZD
	(a) Zagotoviti je treba ustrezno izobraževanje in usposabljanje diplomatskega in konzularnega osebja, da bi odkrili in obravnavali primere domnevne trgovine z ljudmi.	stalni ukrep	države članice ESZD
	(c) Zagotoviti je treba, da se vprašanja človekovih pravic, vključno s tovrstnimi pravicami žensk, upoštevajo v pododborih za svobodo, varnost in pravico s tretjimi državami.	stalni ukrep	Komisija ESZD

	(d) V skladu s sporočilom o globalnem pristopu k vprašanju migracij in mobilnosti je treba razviti skupni okvir Komisije in ESZD za obravnavo vprašanj oseb brez državljanstva in samovoljnega pridržanja migrantov v razpravah s tretjimi državami.	2014	Komisija ESZD
15. Zagotavljanje spodbujanja človekovih pravic v zunanji razsežnosti politike zaposlovanja in socialne politike	Spodbujati je treba univerzalno ratifikacijo in izvajanje štirih temeljnih delovnih standardov MOD: prepoved dela otrok, prepoved prisilnega dela, nediskriminacija ter svoboda združevanja in kolektivnih pogajanj.	stalni ukrep	ESZD države članice Komisija
V. Izvajanje prednostnih nalog EU na področju človekovih pravic			
16. Odprava smrtne kazni	(a) Dejavno je treba prispevati k lobiranju za sprejetje resolucije GS ZN št. 67 o moratoriju na smrtno kazen, da bi povečali podporo med državami in hkrati podrobneje razvili vsebino pobude.	konec leta 2012	ESZD države članice
	(b) Začeti je treba ciljno usmerjene kampanje za odpravo smrtne kazni in okrepiti sodelovanje z državami, ki zagovarjajo smrtno kazen.	2013–2014	ESZD države članice
	(c) Zagotoviti je treba prispevek EU na svetovnem kongresu za boj proti smrtni kazni, ki bo leta 2013.	junij 2013	ESZD države članice

17. Odprava mučenja in drugega krutega, nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja	(a) Dejavno in stalno je treba podpirati in uveljavljati prizadevanja ZN in Sveta Evrope za boj proti mučenju, vključno s podporo posebnemu poročevalcu ZN za vprašanje mučenja, prostovoljnemu skladu ZN za žrtve mučenja, Uradu visokega komisarja ZN za človekove pravice, konvenciji ZN proti mučenju, pododboru ZN za preprečevanje mučenja in Odboru Sveta Evrope za preprečevanje mučenja.	stalni ukrep	ESZD države članice
	(b) Spodbujati je treba ratifikacijo in učinkovito izvajanje konvencije proti mučenju in opsijskega protokola k tej konvenciji ter pri tem izpostaviti vlogo neodvisnih in učinkovitih nacionalnih preventivnih mehanizmov.	stalni ukrep	države članice ESZD
	(c) Ukrepe za preprečevanje mučenja je treba vključiti v vse dejavnosti na področju svobode, varnosti in pravice, vključno s tistimi na področju kazenskega pregona.	stalni ukrep	države članice Komisija
18. Učinkovita podpora zagovornikom človekovih pravic	(a) Razvijati in izvajati je treba prostovoljno pobudo za lažje zagotavljanje začasnih zatočišč ogroženim zagovornikom človekovih pravic.	sredi leta - 2013	ESZD države članice Komisija
	(b) Spodbujati je treba boljši dostop zagovornikov človekovih pravic do mehanizmov ZN in regionalnih mehanizmov za varstvo človekovih pravic ter obravnavati vprašanje povračilnih ukrepov zoper zagovornike, ki sodelujejo s temi mehanizmi.	stalni ukrep	ESZD države članice Komisija
	(c) Na spletnih straneh ESZD in delegacij EU je treba objaviti podatke za stik s kontaktnimi točkami za človekove pravice pri vseh misijah EU ter uradniki EU za zvezo z zagovorniki človekovih pravic.	konec leta 2012	ESZD države članice Komisija

19. Spodbujanje in varstvo pravic otrok	(a) Izvajati je treba ciljno usmerjeno kampanjo o pravicah otrok s posebnim poudarkom na nasilju nad otroki.	2013	ESZD Komisija
	(b) Okrepiti je treba prizadevanja za izvajanje spremenjene strategije za izvajanje smernic EU o otrocih v oboroženih spopadih, zlasti pa še naprej podpirati delo posebnega predstavnika generalnega sekretarja ZN za to področje in Unicefa.	konec leta 2014	ESZD Komisija
	(c) Zagotoviti je treba prispevek EU k Svetovni konferenci za boj proti delu otrok.	2013	ESZD Komisija
	(d) Spodbujati je treba pripravo posodobljenih seznamov nevarnih oblik dela (C182, člen 4).	stalni ukrep	Komisija države članice
20. Varstvo pravic žensk in zaščita pred nasiljem na podlagi spola	(a) Izvesti je treba ciljno usmerjeno kampanjo za udeležbo žensk v politiki in gospodarstvu s posebnim poudarkom na državah v tranziciji.	konec leta 2013	ESZD
	(b) Podpreti je treba ustrezne pobude zoper škodljive tradicionalne prakse, zlasti pohabljanje ženskih spolnih organov.	konec leta 2014	ESZD države članice
	(c) Spodbujati je treba preprečevanje zgodnjih in prisilnih porok, ki zadevajo otroke.	konec leta 2014	ESZD države članice

	(d) Doseči je treba devet posebnih ciljev akcijskega načrta EU za enakost spolov in krepitev vloge žensk pri razvojnem sodelovanju za obdobje 2010–2015.	stalni ukrep	države članice Komisija ESZD
	(e) Podpirati je treba pobude, vključno s pobudami civilne družbe, zoper nasilje na podlagi spola in umore žensk.	stalni ukrep	ESZD Komisija države članice
21. Skladnost z mednarodnim humanitarnim pravom	(a) Še naprej je treba uresničevati zaveze, ki jih je EU sprejela na 31. mednarodni konferenci Rdečega križa in Rdečega polmeseca.	konec leta 2014	države članice ESZD Komisija
	(b) Za spodbujanje skladnosti z mednarodnim humanitarnim pravom in ohranjanje dostopa za humanitarne organizacije je treba še naprej podpirati seznanjanje vseh vojskujočih se strani, vključno z nedržavnimi akterji, z načeli mednarodnega humanitarnega prava.	stalni ukrep	ESZD Komisija
	(c) Bolj sistematično je treba uporabljati politični dialog in kampanje z demaršami, da bi tretje države spodbudili k ratifikaciji ključnih instrumentov mednarodnega humanitarnega prava in uresničevanju obveznosti s tega področja.	stalni ukrep	ESZD Komisija
	(d) Spodbujati je treba pristop tretjih držav k dokumentu iz Montreuxa o zasebnih vojaških in varnostnih službah.	stalni ukrep	ESZD države članice

22. Uresničevanje človekovih pravic LGBT	(a) Razviti je treba javne smernice EU na podlagi priročnika EU o LGBT (lezbijke, geji, biseksualci, transseksualci).	sredi leta 2013	Svet
	(b) Razviti je treba strategijo EU o sodelovanju s tretjimi državami na področju človekovih pravic LGBT, tudi v okviru ZN in Sveta Evrope. Spodbujati je treba sprejetje zavez na področju človekovih pravic LGBT v okviru OVSE, tudi z organizacijo javnega dogodka v okviru OVSE.	2013	države članice ESZD
23. Svoboda veroizpovedi ali prepričanja	(a) Razviti je treba javne smernice EU o svobodi veroizpovedi ali prepričanja, in sicer na podlagi obstoječih instrumentov in dokumentov ter ob upoštevanju ključnih načel in jasno opredeljenih prednostnih nalog in orodij za spodbujanje svobode veroizpovedi ali prepričanja po vsem svetu.	konec leta 2012	Svet
	(b) Na ravni ZN je treba predstaviti pobude EU o svobodi veroizpovedi ali prepričanja, vključno z resolucijami na ravni Generalne skupščine in Sveta za človekove pravice.	stalni ukrep	ESZD države članice
	(c) Spodbujati je treba pobude na ravni OVSE in Sveta Evrope ter prispevati k boljšemu uresničevanju zavez na področju svobode veroizpovedi ali prepričanja.	stalni ukrep	ESZD države članice

24. Svoboda izražanja na spletu in drugje	(a) Razviti je treba nove javne smernice o svobodi izražanja na spletu in drugje, vključno z zaščito avtorjev spletnih dnevnikov in novinarjev.	konec leta 2013	Svet
	(b) Razviti je treba ukrepe in orodja za razširjanje dostopa do interneta, njegove odprtosti in stabilnosti za odpravljanje vsesplošne cenzure ali množičnega nadzora pri uporabi informacijskih in komunikacijskih tehnologij (IKT); poleg tega je treba povečati zmogljivosti zainteresiranih strani za uporabo IKT za varstvo človekovih pravic ob upoštevanju varstva zasebnosti in osebnih podatkov.	2013	ESZD Komisija države članice
	(c) Zagotoviti je treba, da se pri razvoju politik in programov v zvezi s kibernetško varnostjo, bojem proti kibernetnemu kriminalu in upravljanjem interneta ter drugih politik EU v zvezi s tem upoštevata jasna razsežnost človekovih pravic in ocena učinka.	stalni ukrep	ESZD Komisija
	(d) Kršitve človekovih pravic je treba uvrstiti med razloge, na podlagi katerih lahko države članice za blago, ki ni uvrščeno na sezname, uvedejo izvozne omejitve.	2014	Svet države članice Komisija
25. Izvajanje vodilnih načel ZN o podjetništvu in človekovih pravicah	(a) Zagotoviti je treba izvajanje sporočila Komisije o družbeni odgovornosti podjetij, zlasti z razvojem in razširjanjem smernic glede človekovih pravic za tri poslovne sektorje (IKT; nafta in zemeljski plin; agencije za zaposlovanje) ter za mala in srednja podjetja.	2013	Komisija

	(b) Objaviti je treba poročilo o prednostnih nalogah EU za učinkovito uresničevanje vodilnih načel ZN.	konec leta 2012	Komisija
	(c) Razviti je treba nacionalne načrte za države članice EU v zvezi z izvajanjem vodilnih načel ZN.	2013	države članice
26. Delovanje sodnega sistema	(a) Izvesti je treba kampanjo o sodnem sistemu in se pri tem osredotočiti na pravico do poštenega sojenja.	2014	ESZD
	(b) Še naprej je treba zagotavljati spremljanje pomembnih sojenj, povezanih s človekovimi pravicami, zlasti sojenj zagovornikom človekovih pravic.	stalni ukrep	vodje misij EU delegacije EU
27. Odzivanje na kršitve: zagotavljanje odgovornosti	(a) Izvajati je treba posodobljeni sklep o Mednarodnem kazenskem sodišču (2011/168/SZVP), sprejet 21. marca 2011, in s tem povezani akcijski načrt, tudi s spodbujanjem ratifikacije in izvajanja Rimskega statuta.	stalni ukrep	države članice ESZD Komisija
	(b) Na podlagi primarne obveznosti držav za preiskavo resnih mednarodnih zločinov je treba spodbujati in prispevati h krepitvi zmogljivosti nacionalnih pravosodnih sistemov za preiskavo in kazenski pregon teh zločinov.	stalni ukrep	ESZD države članice

	(c) Razviti je treba politiko o prehodnem sodstvu, da bi družbam pomagali pri obravnavi kaznivih dejanj iz preteklosti in boju proti nekaznovanju (komisije za resnico in spravo, poprava škode, kazensko pravosodje, povezava z Mednarodnim kazenskim sodiščem), ob upoštevanju, da bi morala takšna politika omogočiti prilagojene pristope glede na posebne okoliščine.	2014	ESZD Komisija države članice
28. Spodbujanje spoštovanja pravic pripadnikov manjšin	Pregledati je treba najboljšo prakso in zagotoviti uporabo obstoječih instrumentov EU v podporo prizadevanjem za varstvo in spodbujanje pravic pripadnikov manjšin, zlasti v dialogih s tretjimi državami.	2014	ESZD Komisija države članice
29. Okrepljena politika v zvezi z avtohtonimi prebivalci	V pričakovanju Svetovne konference o avtohtonih prebivalcih, ki bo leta 2014, je treba pregledati in podrobneje razviti politiko EU v zvezi z Deklaracijo ZN o pravicah avtohtonih prebivalcev.	2013–2014	ESZD Komisija države članice
30. Uresničevanje človekovih pravic invalidov	(a) Spodbujati je treba pravice invalidov, tudi v razvojnih programih, v okviru evropske strategije o invalidnosti za obdobje 2010–2020 ter izvajanja Konvencije ZN o pravicah invalidov.	stalni ukrep	Komisija ESZD
	(b) Posodobiti je treba navodila o invalidnosti in razvoju, da jih uskladili s Konvencijo ZN o pravicah invalidov.	2012	Komisija

VI. Sodelovanje z dvostranskimi partnerji			
31. Učinek na terenu na podlagi prilagojenih pristopov	(a) V tretjih državah je treba še naprej razvijati lokalne strategije posameznih držav na področju človekovih pravic in zaključiti trenutni prvi krog. Oceniti je treba pridobljene izkušnje, tudi v zvezi z geografskim območjem uporabe, in kot podlago za drugi krog opredeliti najboljše prakse.	2012–2013	ESZD Komisija države članice
	(b) Zagotoviti je treba, da se bodo strategije držav na področju človekovih pravic upoštevale v dialogih o človekovih pravicah in političnih dialogih na vseh ravneh, pri oblikovanju politik ter pri načrtovanju programov in izvajanju finančne pomoči s tretjimi državami, tudi v strateških dokumentih držav.	stalni ukrep	ESZD Komisija države članice
	(c) Zagotoviti je treba, da ESZD, Komisija in države članice učinkovito upoštevajo strategije držav na področju človekovih pravic.	stalni ukrep	ESZD Komisija države članice
	(d) Z letnimi poročili o napredku in pregledi je treba zagotoviti celovito spremljanje strategij držav o človekovih pravicah.	na letni ravni	delegacije EU, vodje misij EU
	(e) Sistemizirati je treba nadaljnje ukrepanje na podlagi poročil evropske sosedске politike (ESP) o napredku, tudi o človekovih pravicah in demokraciji, da bi zagotovili dosledno uporabo načela "več za več" po vsej regiji ESP.	stalni ukrep	ESZD Komisija

32. Vplivanje z dialogom	(a) Določiti je treba prednostne naloge, cilje in kazalnike napredka za dialoge in posvetovanja EU na področju človekovih pravic, da bi olajšali njihov pregled.	2014	ESZD Komisija
	(b) Opraviti je treba pregled glede najboljše prakse pri uporabi členov 8 in 96 Sporazuma iz Cotonouja, vključno s tem, kako zagotoviti nadaljnje spremljanje.	2013	ESZD Komisija
	(c) V celoti in v sodelovanju s tretjimi državami je treba uresničevati priporočila iz splošnega rednega pregleda, organov za spremljanje izvajanja pogodb in posebnih postopkov.	stalni ukrep	ESZD Komisija države članice
33. Učinkovita uporaba in medsebojno vplivanje instrumentov EU za zunanjo politiko	(a) Še naprej je treba razvijati delovne metode za zagotavljanje čim boljšega usklajevanja med dialogi, usmerjeno podporo, spodbudami in omejevalnimi ukrepi.	2013	ESZD države članice Komisija
	(b) Razviti je treba merila za uporabo klavzule o človekovih pravicah.	2014	ESZD države članice Komisija
VII. Sodelovanje v večstranskih institucijah			
34. Spodbujanje učinkovitega večstranskega sodelovanja	Oblikovati in potrditi je treba letni pristop k opredelitvi prednostnih nalog v ZN – in po potrebi v MOD – na vseh srečanjih na temo človekovih pravic v Ženevi in New Yorku, in sicer v skladu s srednjeročnimi prednostnimi nalogami za svojo dejavnost v ZN.	na letni ravni	ESZD države članice

35. Učinkovita porazdelitev bremena v okviru ZN	Okrepiti je treba obstoječi sistem porazdelitve bremena, da bi čim bolj izkoristili zmogljivosti in strokovno znanje in izkušnje držav članic ter okrepili odgovornost vseh partnerjev EU pri oblikovanju in izvajanju politike EU na področju človekovih pravic.	2013	države članice ESZD
36. Okrepljeni regionalni mehanizmi za človekove pravice	Še naprej je treba sodelovati s Svetom Evrope in OVSE; okrepiti je treba dialog z drugimi regionalnimi organizacijami ter podpreti nastajajoče regionalne organizacije in mehanizme ter sodelovati z njimi za spodbujanje univerzalnih standardov na področju človekovih pravic.	stalni ukrep	ESZD države članice